

SCENARIUSZ III

Lepsze-dziś

TECHNOLOGICZNY POWIAT,

AUTOMATYZACJA PRACY,

TECHNOLOGY HOUSE,

LINIOWE PARTNERSTWA,

FUNDAMENTY KULTURY WSPÓŁPRACY,

NISKA OCENA JAKOŚCI ŻYCIA,

BUDOWA SYSTEMU KOMUNIKACJI PUBLICZNEJ,

MAŁO ATRAKCYJNA OFERTA KULTURALNO-ROZRYWKOWA,

PRYWATNA ZABUDOWA,

DOBRA SYTUACJA MŁODZIEŻY

Powiat turecki przez lata ugruntował sobie pozycję krajowego lidera wśród powiatów stawiających na rozwój poprzez nowoczesne technologie. Aby było to możliwe, postawiono na młodzież i kształcenie od najmłodszych lat w zakresie nie tylko kompetencji technologicznych, ale także miękkich jak współpraca w grupie, kreatywność i porozumiewanie się w obcych językach w środowisku szkolnym, prywatnym i zawodowym. Stworzono również *Technology House*, który służy zarówno młodym absolwentom i absolwentkom, jak i mieszkańcom powiatu, którzy chcą się przekwalifikować. *Technology House* tworzy dla nich możliwości zdobycia nowych umiejętności, które pomogą im się odnaleźć na rynku pracy, który przez lata bardzo dynamicznie się zmienia i dziś stawia w dużym stopniu na pracę zdalną, nietatową.

Mimo tych działań powiat turecki nie jest oceniany przez mieszkańców jako miejsce cechujące się wysoką jakością życia. Dostrzegalne są korzyści z technologizacji powiatu, ale nie są one tak spektakularne jak zakładano w przeszłości i nie wpłynęły one w widoczny sposób na to, jak na co dzień funkcjonuje się w powiecie.

W niewielkim stopniu udało się powstrzymać trendy demograficzne, które były prognozowane dla powiatu. Młodzi w dalszym ciągu po zdobyciu wiedzy i podstawowych umiejętności w dużej mierze wyprowadzają się do większych miast w innych częściach kraju, żeby tam się dalej rozwijać i realizować zawodowo. Zostają tylko ci, którzy wiążą swoją przyszłość z nowoczesnymi technologiami komunikacji, pracując bowiem w bazujących na nich branżach, nie jest dla nich istotne miejsce zamieszkania. Wielu pracowników *Technology House'u* postawiła na powiat turecki zamiast innego, dużego miasta, głównie ze względu na wyraźnie niższe koszty życia przy wysokich zarobkach.

PRACA

Na rynku pracy zaczyna się dostrzegać pewien poziom frustracji faktem, że mimo znacznych nakładów energii i zasobów na kształcenie przyszłych kadr pracowników, wciąż wielu z nich wyjeżdża. Utrzymujący się przez lata bardzo niski stanowił wyzwanie dla firm, które nie będąc w stanie zrekrutować niezbędnych pracowników, mocno zainwestowały w automatyzację pracy. W ostatecznym rozrachunku okazało się to dobrym krokiem. W sytuacji dużej podaży specjalistów technologicznych lokalni przedsiębiorcy nie narzekają na braki w zatrudnieniu na szczeblu średnim i wyższym – od techników, programistów i projektantów do kadry zarządzającej. Tym samym, poziom wynagrodzeń w powiecie tureckim jest wyższy niż w sąsiednich powiatach.

Większe problemy istnieją wśród firm nietechnologicznych, których jest już niewiele. Są to z reguły mikro i małe przedsiębiorstwa, których nie było stać na wejście na wyższy poziom rozwoju. Nie korzystają one z efektów skali, ale osiągają poziom zarobków zadowalający z punktu widzenia indywidualnych pracodawców.

NOWE USŁUGI TECHNOLOGICZNE

Obserwując zmiany technologiczne i potrzeby na rynku krajowym i zagranicznym, wśród gmin w powiecie pojawia się koncepcja stworzenia pilotażowego *Technology House'u*, który tworzyłby przestrzeń rozwoju i ułatwiał zdobywanie zleceń osobom pracującym w nowym, zdalnym modelu opartym o narzędzia ICT (efekty pracy dostarczane są cyfrowo). Pomysł i pierwsze próby zbudowania platformy współpracy pomiędzy biznesem z tej branży, potencjalnymi pracownikami i administracją publiczną były wynikiem inicjatywy niewielkiej grupy byłych mieszkańców powiatu, którzy wyjechali kiedyś „za chlebem” do stolicy. Pracując przez lata w korporacjach jako programiści, serwisanci, telematycy, czy chociażby specjaliści od robotyki, dostrzegli potencjał rozwojowy dla powiatu tureckiego. Rynek IT, wciąż w dużej mierze nienasycony, jeszcze przez lata będzie dostarczał znaczących możliwości rozwoju. Pomysł pokrył się z filozofią wdrażaną przez powiat od długiego już czasu, czyli rozwoju subregionu jako centrum innowacji i nowoczesnych technologii. Do konsorcjum założycielskiego zaproszono także lokalne szkoły średnie, tworząc wyjątkową w skali kraju jednostkę. *Technology House* stał się miejscem dla zarówno młodszych, jak i starszych mieszkańców powiatu, rozwijających się w branży technologicznej.

Model ten przynosi efekty. Warte podkreślenia są tutaj dwie kwestie. Pierwsza to fakt, że *Technology House* miał od początku za cel obsługiwać również osoby, które od dawna są na rynku pracy, a które postanowiły się przekwalifikować. Stojąc w obliczu wybrania nowej ścieżki zawodowej, wykorzystując posiadane już kompetencje (często inżynieryjne), postanowiły one nauczyć się chociażby programowania czy automatyki i zacząć się realizować właśnie w tym zakresie.

Druga warta podkreślenia kwestia to sposób, w jaki lokalny *Technology House* jest zorganizowany. Podstawowym założeniem jest to, że kończąc kurs podstawowy, np. na stanowisku Junior Dewelopera, nie dość, że ma się niemalże zagwarantowaną pracę zdalną dla kooperującej lub zlecającej usługi korporacji, to jeszcze ma się możliwości rozwijania swoich kompetencji miękkich, w tym liderek, gdyż z założenia część absolwentów i absolwentek *Technology House'u* staje się mentorami i mentorkami dla kolejnej grupy osób zrekrutowanych do programu.

SMART CITY/REGION

Główny efekt technologizacji widoczny jest w obszarze edukacji i to właśnie tutaj jest przestrzeń na pogłębianie wątków z zakresu smart people i rozwoju kompetencji cyfrowych. W 2033 roku młodzi ludzie mieszkający w powiecie tureckim mają możliwość prowadzić testy i badania swoich rozwiązań na „żywym organizmie” miejskim i wiejskim. *Technology House* jest doskonałym środowiskiem do tego, by co jakiś czas organizować *hackathony* (spotkania dużej grupy programistów, robotyków, etc., podczas których w ramach jednego spotkania od początku do końca tworzona jest pilotażowa wersja nowego produktu czy usługi). Uczestnicy tworzą w ich trakcie nowe rozwiązania, które podnoszą jakość życia w powiecie i mają możliwość przetestować je w małej skali. Mało tego, niektóre z tych rozwiązań okazują się być tak dobre, że zostały skomercjalizowane i podbijają rynek.

Nauczono młodzież, że programowaniem i na pierwszy rzut oka niematerialnymi rozwiązaniami, jest w stanie poprawić jakość życia sobie i innym mieszkańcom. Są to jednak jedyne działania, które wpływają na jakość życia w powiecie.

KULTURA WSPÓŁPRACY

Powiat w swoich działaniach podejmował do tej pory przede wszystkim inicjatywy liniowe (partnerstwa z poszczególnymi podmiotami publicznymi, społecznymi lub prywatnymi), przez co nieosiągalne stało się budowanie sieciowej kultury współpracy pomiędzy interesariuszami w całym subregionie. Nie zostały wdrożone narzędzia prawne, technologiczne, czy kulturowe, które mogłyby tę współpracę budować i usprawniać, a silne zaangażowanie w pracę w ramach liniowej współpracy ograniczyło gotowość instytucji, firm i organizacji do otwierania się na zewnętrzne projekty. Tendencja jest co prawda zmienna, bo młodzi ludzie dostrzegają coraz większe korzyści z pracy w grupach, ale do stanu idealnego jeszcze długa droga. Negatywnie na budowanie relacji wpływa też stały odpływ młodych mieszkańców, którzy ledwo zdążą zbudować pierwsze relacje z otoczeniem, to od razu po ukończeniu szkoły wyjeżdżają w znacznej mierze do innych miast.

W takiej rzeczywistości trudno jest powiedzieć o modelowym systemie współpracy. Oddać należy jednak, że poczynione zostały zaawansowane kroki do tego, żeby w dłuższej perspektywie czasu taką systemową współpracę wprowadzić. Stan dzisiejszy można określić jako fundament złożony z podstawowych, prostych do poukładania elementów, z założenia naturalnie ze sobą kooperujących.

Objęcie współpracą większej liczby interesariuszy i rozszerzenie jej na pozostałe zagadnienia w obszarze rozwoju i kształtowania lokalnych warunków życia wymaga jeszcze czasu. Kultura współpracy, zaufanie, umiejętności komunikowania się, realizowania celów często wciąż szwankuje ze względu na śladową liczbę okazji do ćwiczenia ich w praktyce. Technologia wsparcia współpracy i komunikacji opiera się na przestarzałych modelach i narzędziach. O ile powiat wciąż szuka rozwiązań z zakresu *smart city/region*, o tyle ich skuteczne wdrożenie pozostaje problematyczne ze względu na braki w postawach i kompetencjach społecznych.

JAKOŚĆ ŻYCIA

Dbłość o jakość życia mieszkańców gmin powiatu tureckiego nie jest wyjątkowo wysoka. Ogranicza się w dużej mierze do dostarczania usług publicznych na podstawowym poziomie. Wszystkie dodatkowe działania są realizowane w ramach testów *Technology House'u* i współpracy z korporacjami technologicznymi. Zakresem, w którym taka aktywność jest najbardziej zauważalna, jest zdrowie i opieka zdrowotna dla osób starszych i przewlekle chorych i tworzenie pilotażowych rozwiązań telemedycznych. Jest to o tyle istotne, że ze względu na ciągły odpływ młodych z regionu, społeczeństwo powiatu tureckiego wyraźnie się starzeje. Mimo obecności szpitala powiatowego kolejki do specjalistów są wciąż bardzo długie i dostęp do standardowej opieki medycznej jest trudny i ograniczony. Zwłaszcza, że coraz większa liczba mieszkańców powiatu szuka takiej opieki zdrowotnej.

KOMUNIKACJA I TRANSPORT

Debata o trudnościach w poruszaniu się po terenie powiatu sprawiła, że podjęto pierwsze kroki w kierunku stworzenia lokalnego systemu komunikacji publicznej. W pierwszej kolejności postawiono na poprawę sytuacji młodzieży,

która otrzymała możliwość dojazdu do szkoły, pracy i na zajęcia pozalekcyjne. Z tego względu w gminach budowane są ścieżki rowerowe i podejmowane są próby usprawnienia komunikacji publicznej.

Drugą grupą, dla której poruszanie się po powiecie jest nieco usprawnione, są pracownicy dużych lokalnych firm, dla których od lat realizowany jest bezpłatny transport. Samorząd gminny dostrzegł wartość z działania biznesu w zakresie komunikacji i od pewnego czasu partycypuje w tym przedsięwzięciu. Chcąc minimalizować postępujące wykluczenie mieszkanki i mieszkańców miejscowości poza Turkiem w ramach powiatu, powstały plany rozszerzenia systemu komunikacji publicznej.

Niestety, ze względu na pojawiające się trudności w osiągnięciu porozumienia, znaczna część inwestycji realizowanych jest w sposób mało systemowy, przez co trudno o efekt synergii i w pełni efektywne wykorzystanie środków publicznych. Niektóre gminy w ogóle nie były zainteresowane zwiększaniem wydatków na infrastrukturę komunikacyjną, przez co traciły i one, i otoczenie, bo mieszkańcy rzadziej do nich podróżowali, a i w konsekwencji zostawiali w nich mniej pieniędzy. Samorząd chcąc dbać o tę grupę w sposób wyjątkowy, zapewnia im warunki, które sprawiają, że młodzi są coraz bardziej zadowoleni z życia i funkcjonowania w powiecie.

KULTURA I ROZRYWKA

Rozrywka i atrakcje czasu wolnego dostarczane są przez jednostki za nie odpowiedzialne, na poziomie najbardziej pilnych potrzeb, zaspokojenia podstawowych oczekiwań mieszkańców. Po bardziej rozbudowaną i bogatą ofertę kulturalną i rozrywkową mieszkańcy sięgają poza powiatem. Wpływa to negatywnie na potencjał lokalnych instytucji kultury, które mają coraz większe trudności w dotarciu do mieszkańców nastawionych już na korzystanie z oferty poza powiatem tureckim.

PRZESTRZEŃ DO ŻYCIA I WARUNKI MIESZKANIOWE

W związku z tym, że liczba mieszkańców miasta i okolic maleje, zahamowaniu uległ również rozwój rynku mieszkaniowego. Pustych mieszkań, możliwych do wynajęcia co prawda jest wiele, jednak są one zablokowane

na rynku. Mieszkańcy, którzy przenoszą się w inne miejsca, pozostawiają w ramach zabezpieczenia finansowego swoje domy i mieszkania, nie wynajmując ich.

Charakter zabudowy Turku i okolicznych miejscowości jest w dużej mierze jednorodzinny, przez co nie można było liczyć przez długie lata na wysokiej jakości i dużej powierzchni przestrzenie publiczne sprzyjające budowaniu relacji sąsiedzkich. Dbłość o środowisko i przestrzenie wspólne odbywa się na podstawowym poziomie i często realizowana jest przez samych mieszkańców.

Niemal nigdzie na terenie powiatu nie dochodzi do zjawiska tworzenia się wysp ciepła. Prywatne ogródki przydomowe zapewniają cień i stabilizują temperaturę, zapewniając optymalne warunki życia dla osób starszych i schorowanych.

MŁODZI I EDUKACJA

Sytuacja młodzieży w powiecie tureckim od paru lat jest wyjątkowo dobra i, co kluczowe, młodzi to dostrzegają. Wciąż są też tacy, którzy już na etapie szkoły średniej deklarują wyjazd z powiatu na stałe i szukanie swojej ścieżki kariery w innym mieście, jednak jest to nieco mniej osób niż jeszcze kilka lat temu. Młodzi wiążą duże nadzieje z rozwojem sektora usług technologicznych w regionie.

Świadomość trendów związanych ze stylem życia młodzieży i rozwojem technologii, a także jakość dialogu z pracodawcami ułatwiają decyzje administracji publicznej, w które kompetencje młodych inwestować. O ścieżce kariery, która jest w pełni otwarta, trudno jest jeszcze mówić, jednak jest to rzeczywistość na tyle dobra, że argument o „braku perspektyw rozwoju dla młodych” jest coraz rzadziej słyszany.

Wielu młodych dostrzegło wartość i sens skupienia się dodatkowo na samorozwoju, który może w rezultacie dać bardzo dużą wartość dodaną powiatowi. Młody, który postanowił w odpowiednim momencie uzupełnić swoje kompetencje miękkie jest dużo bardziej świadomy tego, jakie możliwości przed nim stoją, wie, że nie jest skazany na określoną ścieżkę kariery, a może sam ją zacząć kształtować, założyć swoją firmę, zostać własnym szefem.

Dużo energii wymaga jeszcze poprawa poziomu współpracy na rzecz budowania ścieżki rozwoju nie tylko zawodowego, ale i życiowego dla młodych

mieszkańców powiatu. Być może wystarczy poprawić i usprawnić komunikację i wymianę informacji wewnątrz systemu. Młodzi ludzie wciąż często nie wiedzą jakie możliwości mają w powiecie, przez co wyjeżdżają mimo iż mogliby w pełni skutecznie realizować swoje ambicje zawodowe lokalnie. Mimo tego, że większość aktywności młodzieży opiera się o rzeczywistość wirtualną, administracja publiczna stara się dotrzeć do nich na inne sposoby. Wiele z działań młodych w Internecie omija ofertę lokalnych instytucji, które nie są obecne w tej sferze. Często też oferta samorządu (choćby lokalnych instytucji kultury) przegrywa w starciu z ofertą komercyjną, co rodzi wyzwanie dla administracji, która nie rozumie w pełni sytuacji i potrzeb młodych mieszkańców.

Istotne z perspektywy tworzenia warunków dla młodych do pozostania w powiecie jest również stworzenie dodatkowych programów i zachęt, którymi można ich objąć po skończonej edukacji. Jeden z zespołów działających w ramach *Technology House'u* rozpoczął prace nad rozwiązaniem monitorującym ścieżkę kariery absolwenta czy absolwentki szkoły, ich kompetencji, sprawdza na ile mogą one zostać wykorzystane lokalnie lub jakiego uzupełnienia wymagają, żeby znacząco zwiększyć ich szanse na zatrudnienie. Pierwszym krokiem jest więc działanie, które ma uniknąć sytuacji straconych szans.

